

REGIONÁLNÍ GEOGRAFIE AMERIKY

Úvod, poloha a členitost

■ Severní Amerika	24 360 000 km²
■ Jižní Amerika	17 843 000 km²

Amerika – Nový Svět

- původní název: „**Nový svět**“
- od poloviny 16. století jižní část „**Amerika**“
- od přelomu 16. a 17. století je tento název používán i pro severní část kontinentu
- **Amerigo Vespucci** - italský (florentský) mořeplavec, který byl účastníkem Kolumbových výprav a kontinent „zpopularizoval“.

Členění Ameriky

Fyzickogeografické členění

- Severní Amerika
  - Střední Amerika
- Jižní Amerika
- hranicí je nejužší místo Panamské šíje (48 km)
- Střední Amerika je pevnina mezi Tehuantepeckou a Panamskou šíjí a ostrovy v Karibiku

Socioekonomické členění

- Anglosaská Amerika
- Latinská Amerika
- hranicí je státní hranice mezi USA a Mexikem

Časté chyby

- Mexiko leží ve Střední Americe
- Latinská Amerika = Jižní Amerika
- Anglofonní země v Karibiku nepatří do Latinské Ameriky

Horizontální členitost

■ Severní Amerika:

- délka pobřeží 75 600 km
- ostrovy a poloostrovy tvoří 25%

■ Jižní Amerika:

- délka pobřeží 28 700 km
- ostrovy a poloostrovy tvoří 1%

CENTRAL AMERICA AND THE CARIBBEAN

**Západní Indie
(West Indies)**

**Závětrné
ostrovky**

**Velké Antily
208 tis. km²**

Guadeloupe

Dominika

**Malé Antily
14 tis. km²**

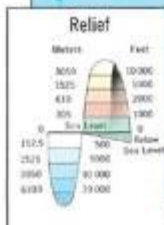
**Návětrné
ostrovky**

Scale 1:12,500,000
Lambert Conformal Conic Projection,
standard parallels 9° N and 17° N
0 100 200 300 Kilometers
0 100 200 300 Miles
Boundary representation is not necessarily authoritative.

Pozor!

- West Indies = karibská oblast
- Western India = západní Indie
- India = Indie
- Indian = Ind, Indián
- West Indian = Indián; obyvatel Karibiku
- East Indian = Ind

Scale 1:40,000,000 (one inch to 630 miles, Lambert's Azimuthal Equal Area Projection). Elevations and depressions are given in feet.

REGIONÁLNÍ GEOGRAFIE ANGLOAMERIKY

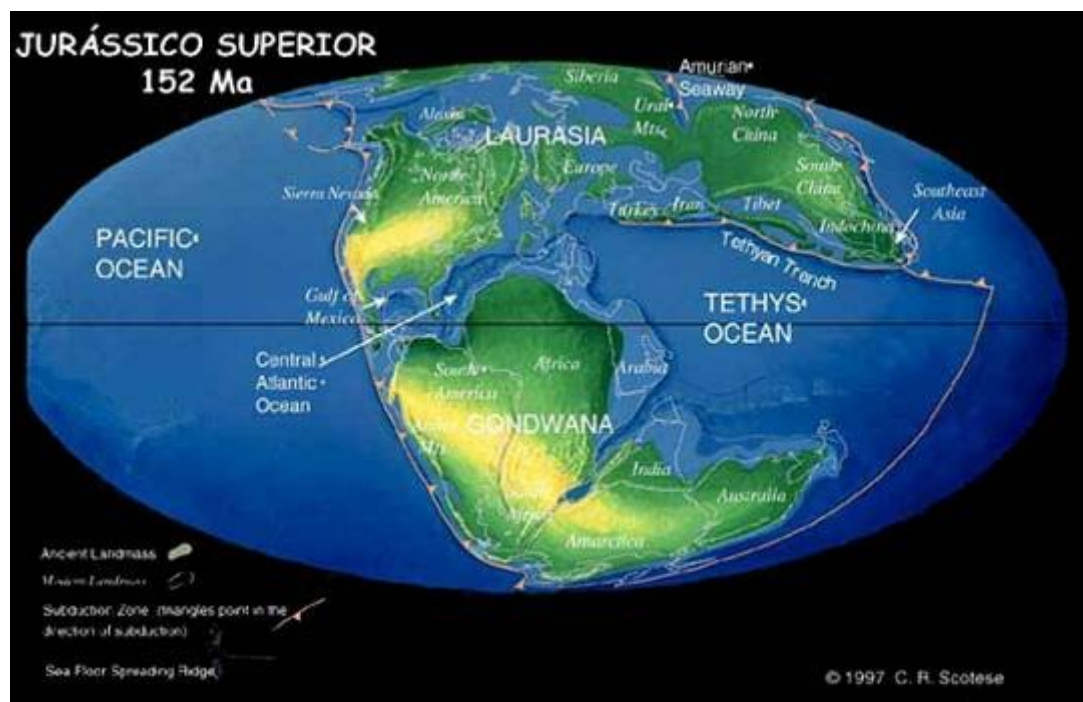

Geologické a geomorfologické poměry

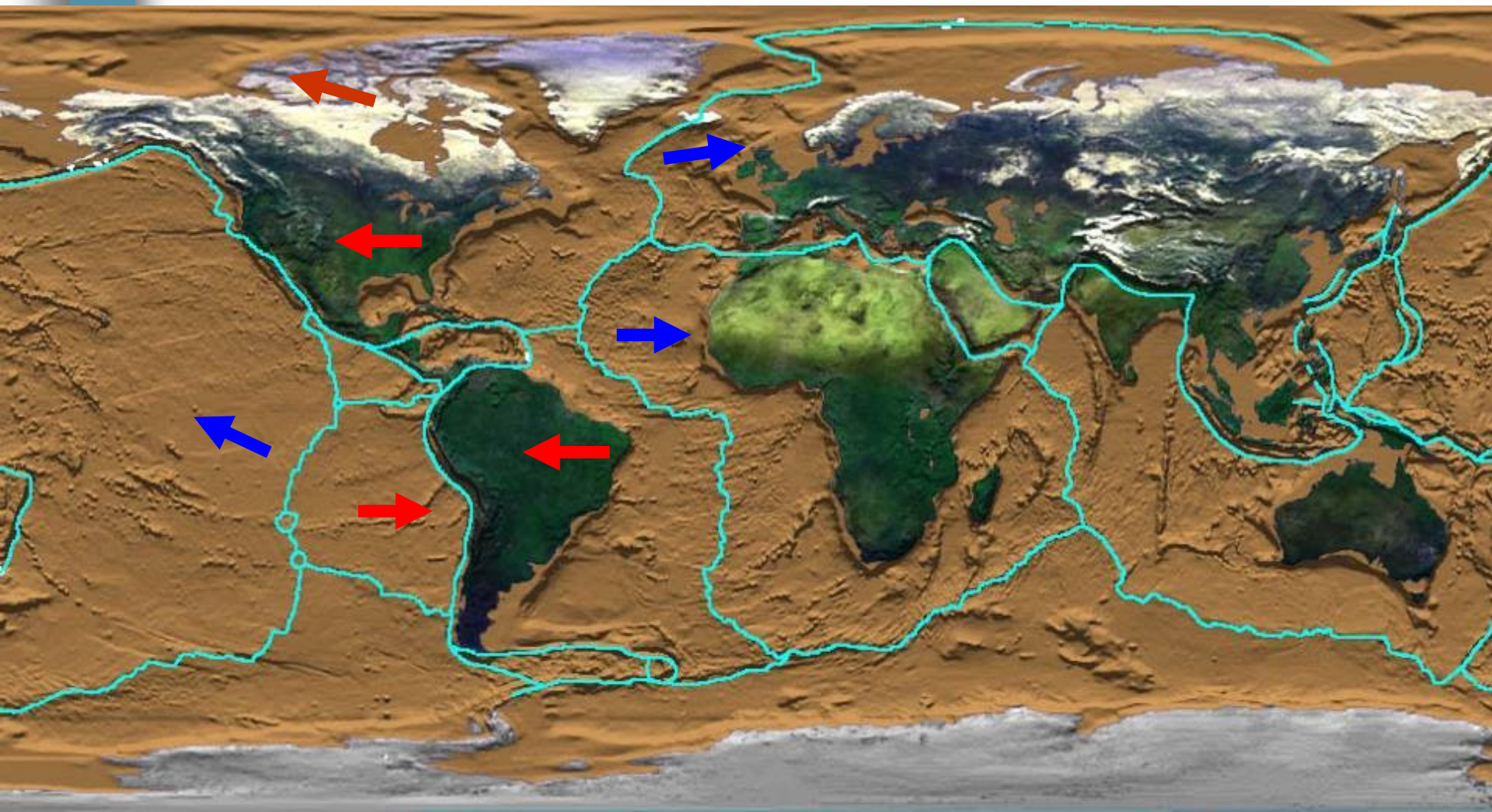

Geologický vývoj

- **Laurasie** ... od ní se oddělila severoamerická litosférická deska (jádro: kanadský štít)
- **Gondwana** ... od ní se oddělila jihoamerická litosférická deska (jádro: brazilsko-guyanský štít)

Hranice litosférických desek

Severní Amerika

Prvohory

- centrum štítů stabilní, na okrajích vrásnění:
  - př. na V Appalačské pohoří
- Kanadský štít se vyklenul a jeho centrální část se propadla (vznik Hudsonova zálivu)
- vznik mocných uhelných pánví v nevrásněných částech

Druhohory

- suchozemský vývoj bez horotvorných procesů, denudace
- na přelomu 2H/3H vrásnění Z části

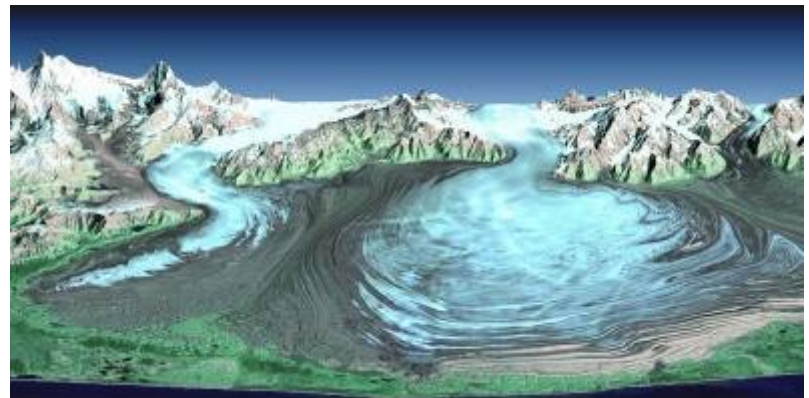
Severní Amerika

Třetihory

- během několika fází vyvrásnění Kordiller
- mimořádně silné pohyby, přesmyky
- vznik několika horských pásem:
  - vnitřní pásmo - pobřežní pásmo,
  - prostor mezi nimi vyzdvižen a rozlámán,
  - provázeno sopečnou činností, vznikají lávové příkrovy (největší je Kolumbijská plošina)
- Appalačské pohoří rozlámány na bloky

Čtvrtohory

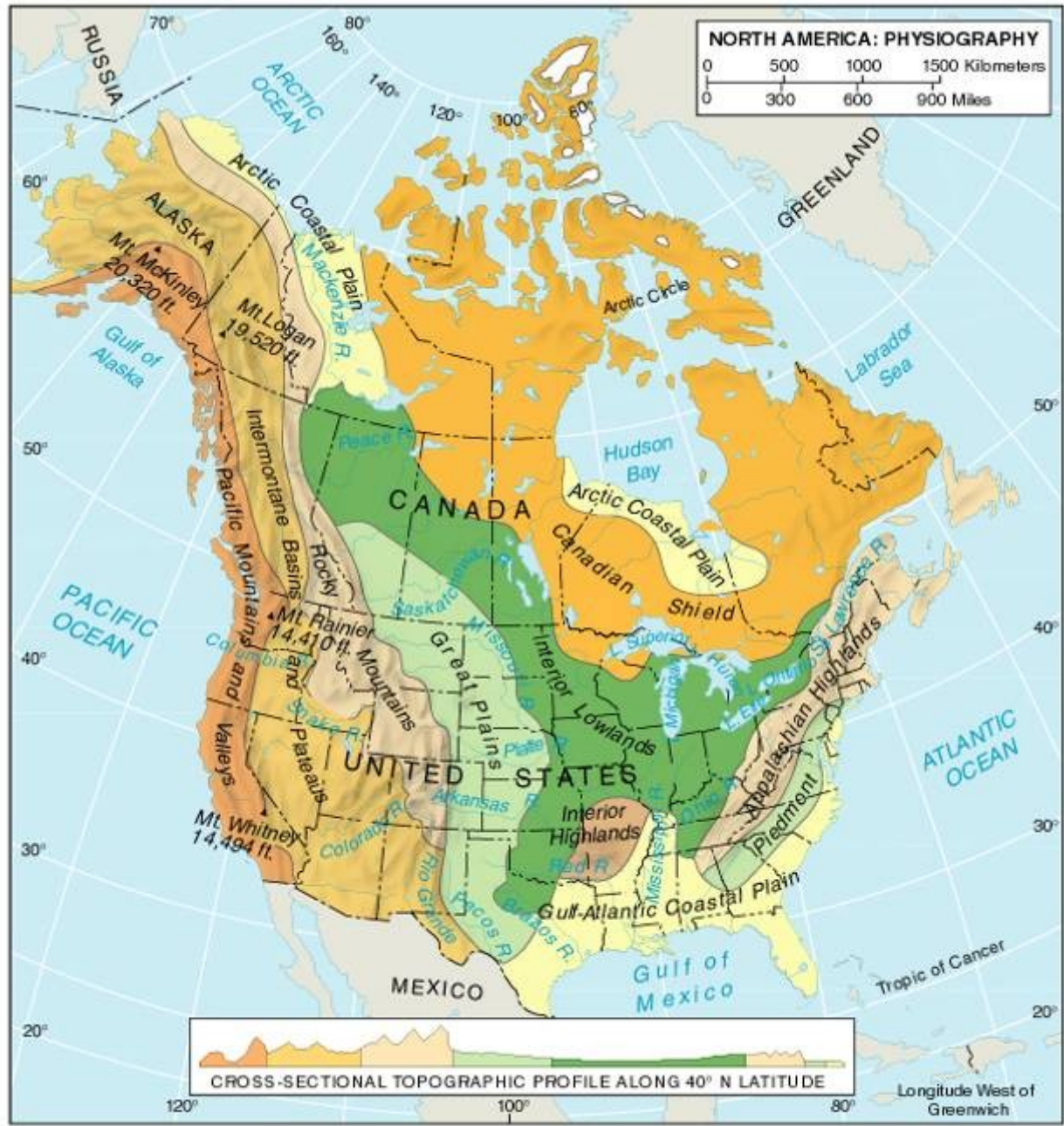
- přemodelování ledovci
- zaplavení bezodtokých pánví středního pásma Kordiller
- ledovec Malaspina

Fyzickogeografické regiony

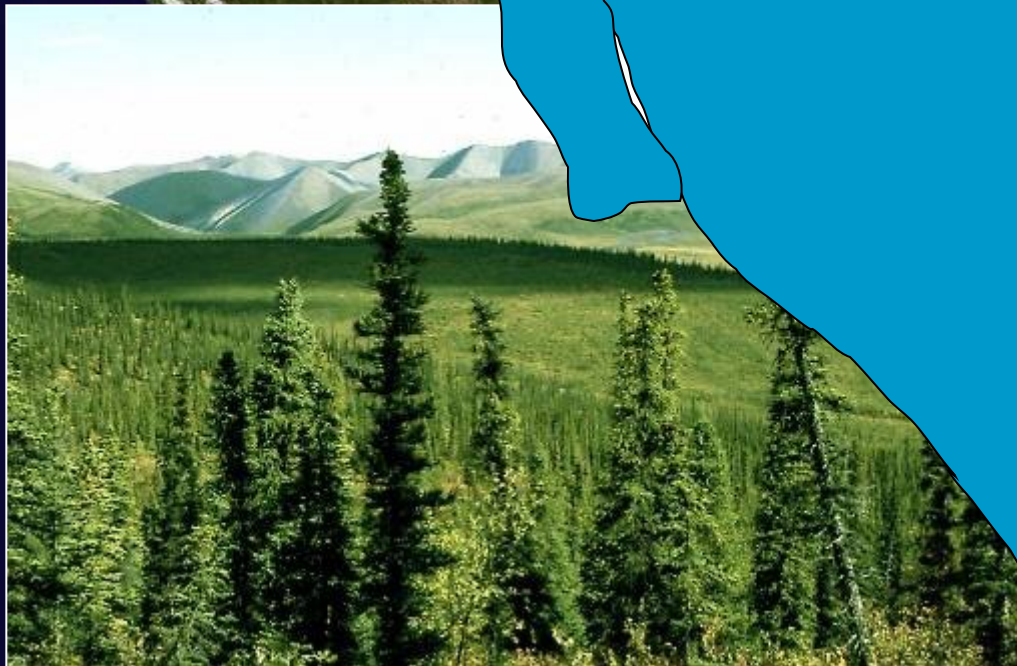
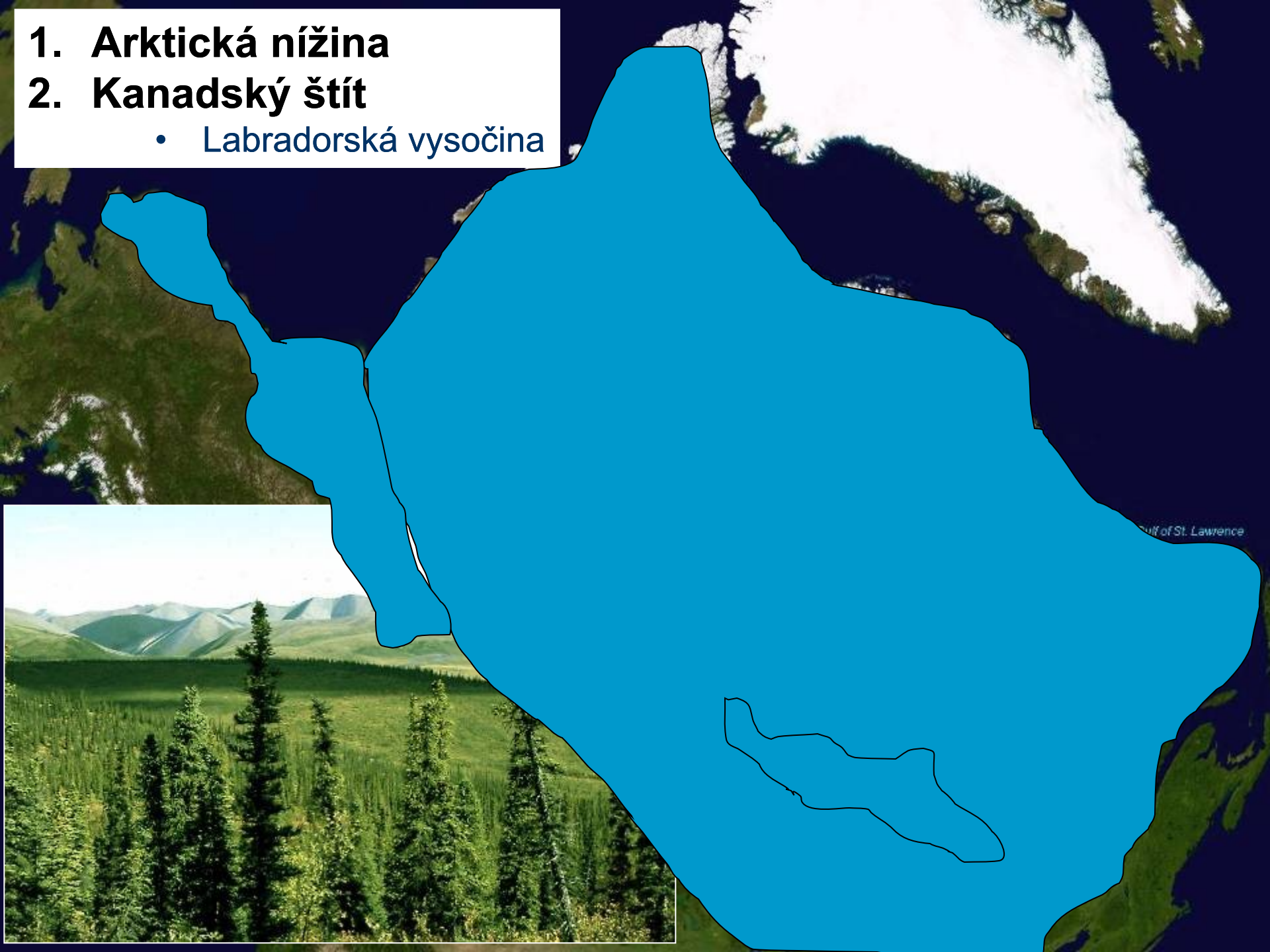
1. Kanadský štít
2. Arktická nížina
3. Centrální roviny
4. Appalačské pohoří
5. Piedmont
6. Vnitřní vysočiny
7. Velké prémie
8. Pobřežní nížina
9. Vnitřní pásmo Kordiller (Skalnaté hory)
10. Mezihorské pánve a plošiny
11. Pobřežní pásmo (Tichooceánské pásmo)

1. Arktická nížina

2. Kanadský štít

- Labradorská vysočina

3. Centrální roviny

- *pánev Velkých kanadských jezer – Niagarské vodopády*

4. Appalačské pohoří

- *Alabama – záliv sv. vavřince – Newfoundland*
- *Mt. Mitchel*
- *vrásová a kerná stavba*
- *těžba černého uhlí*

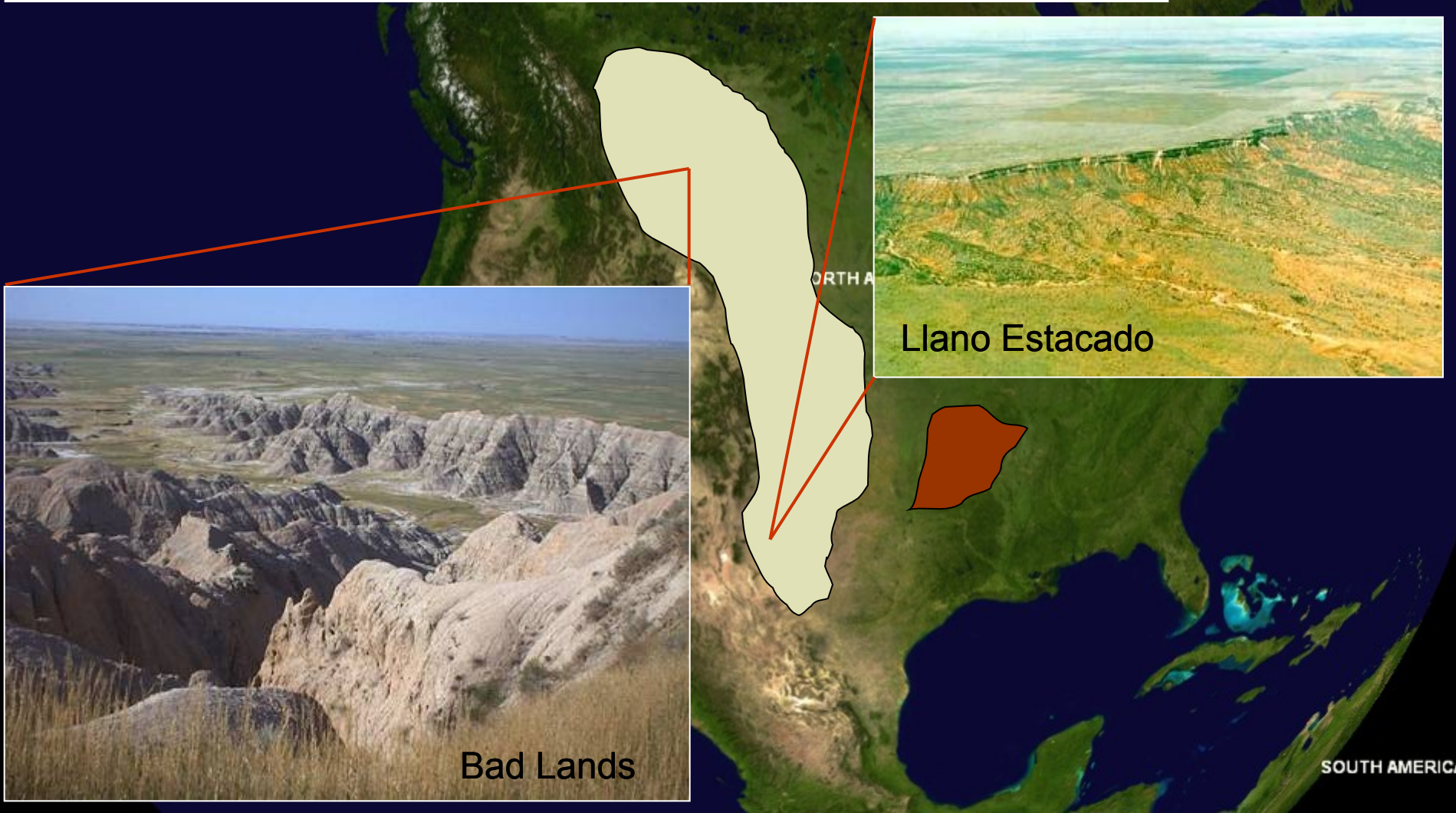
5. Piedmont

6. Vnitřní vysočiny

7. Velké prémie

- *části: Llano Estacado, Bad Lands*
- *ledovcová modelace*
- *nejúrodnější zemědělské oblasti světa x Bad Lands*

8. Pobřežní nížina

- *části: Atlantská nížina, Mississippiská nížina*
- *sedimentace - písky a bažiny x sprašové půdy*

9. Vnitřní pásmo Kordiller (Skalnaté hory)

- *Brooksovo pohoří,*
- *Mackenzieho pohoří,*
- *Skalnaté hory,*
  - *Yellowstonský n. p.*
- *Sierra Madre Oriental*

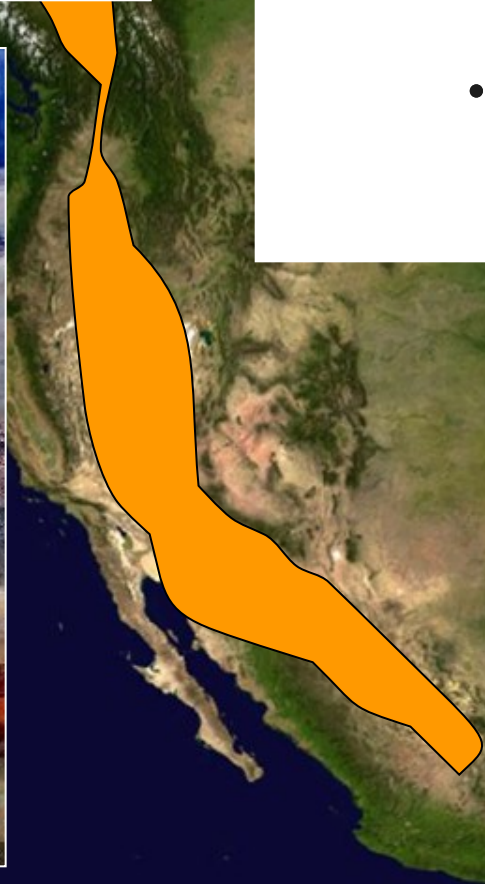

Death Valley

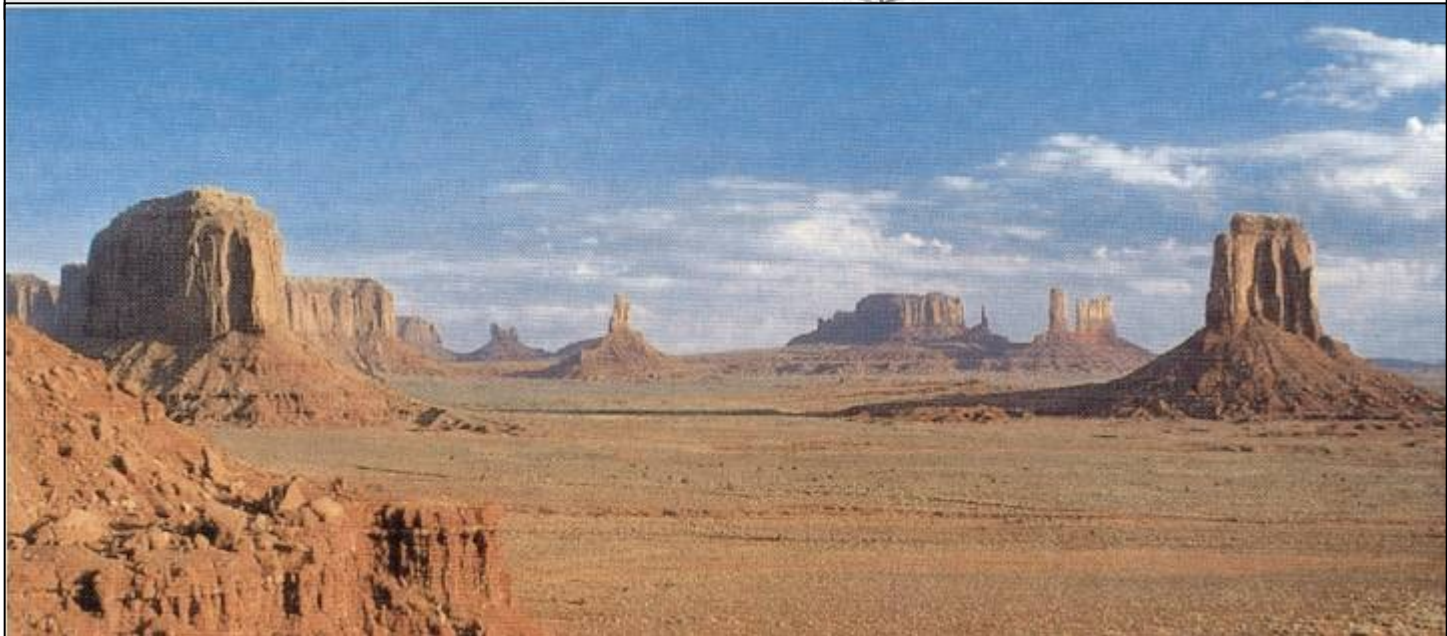
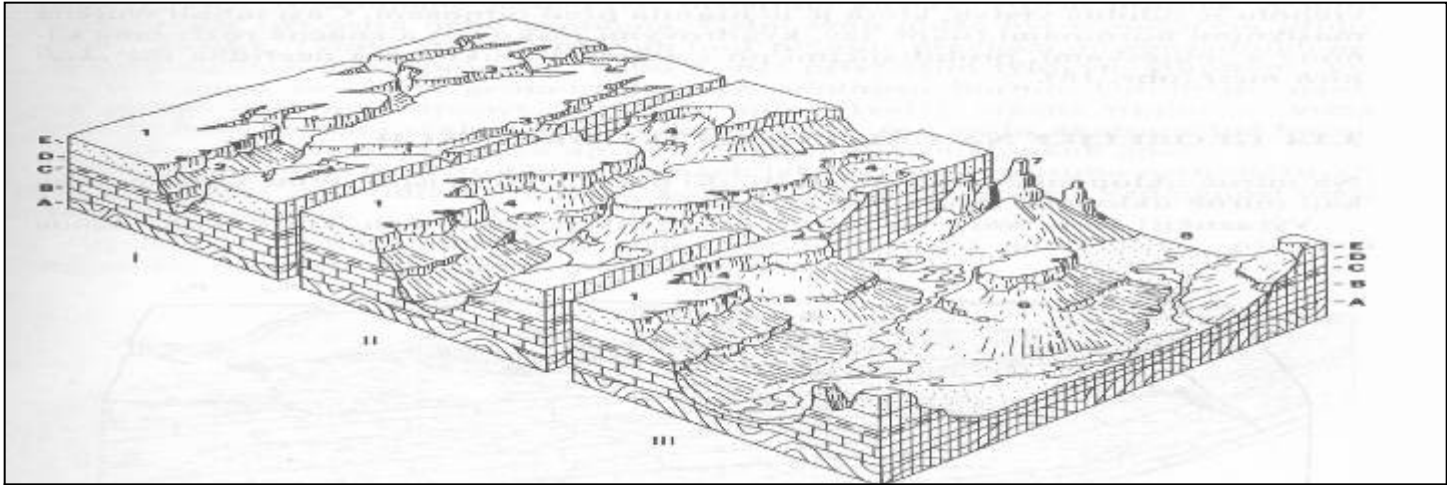
10. Mezihorské pánve a plošiny

- *Kolumbijská plošina*
- *Velká pánev*
  - *Údolí smrti*
  - *Velké solné jezero*
  - *Sonorská, Mohavská, Gilská poušť*
- *Koloradská plošina*
  - *Grand Canyon*
- *Mexická plošina*
  - *Popocatépetl,*
  - *Citlaltépetl*

Popocatépetl

Selektivní zvětrávání

Aljašské pohoří

11. Pobřežní pásmo

(Tichooceánské pásmo)

- *Aleutské pohoří*
- *Aljašské hory*
  - *Mt. Mc Kinley 6194 m*
- *Pobřežní pásmo*
- *Kaskádové pohoří*
  - *Mt. Ranier*
- *Sierra Nevada*
- *Sierra Madre Occidental*
- *Sierra Madre del Sur*

Mt. Rainier

NORTH AMERICA

Mt. Mc Kinley

©2002 Todd Smith

SOUTH AMERICA

REGIONÁLNÍ GEOGRAFIE AMERIKY

Hydrologie

Obecně:

- příznivé horské poměry pro vznik rozsáhlých říčních systémů
- hlavní pevninské rozvodí – Kordillery
- rozsáhlé bezodtokové oblasti.
- západní pobřeží ... krátké toky s velkým spádem
- úmoří Severního ledového oceánu ... vodní toky ovlivněny ledovcovou modelací (nizká rozvodí, bažiny)
- úmoří Atlantského oceánu ... velké říční systémy se zdrojnicemi v horách, v nížinách malý spád - pouze u Appalačů kratší řeky s vyšším spádem.

Úmoří celkem

■ Atlantský oceán	75 %
■ Tichý oceán	10 %
■ Severní ledový oceán	5 %
■ bezodtokové oblasti	10 %

Hydrologie – vodní toky

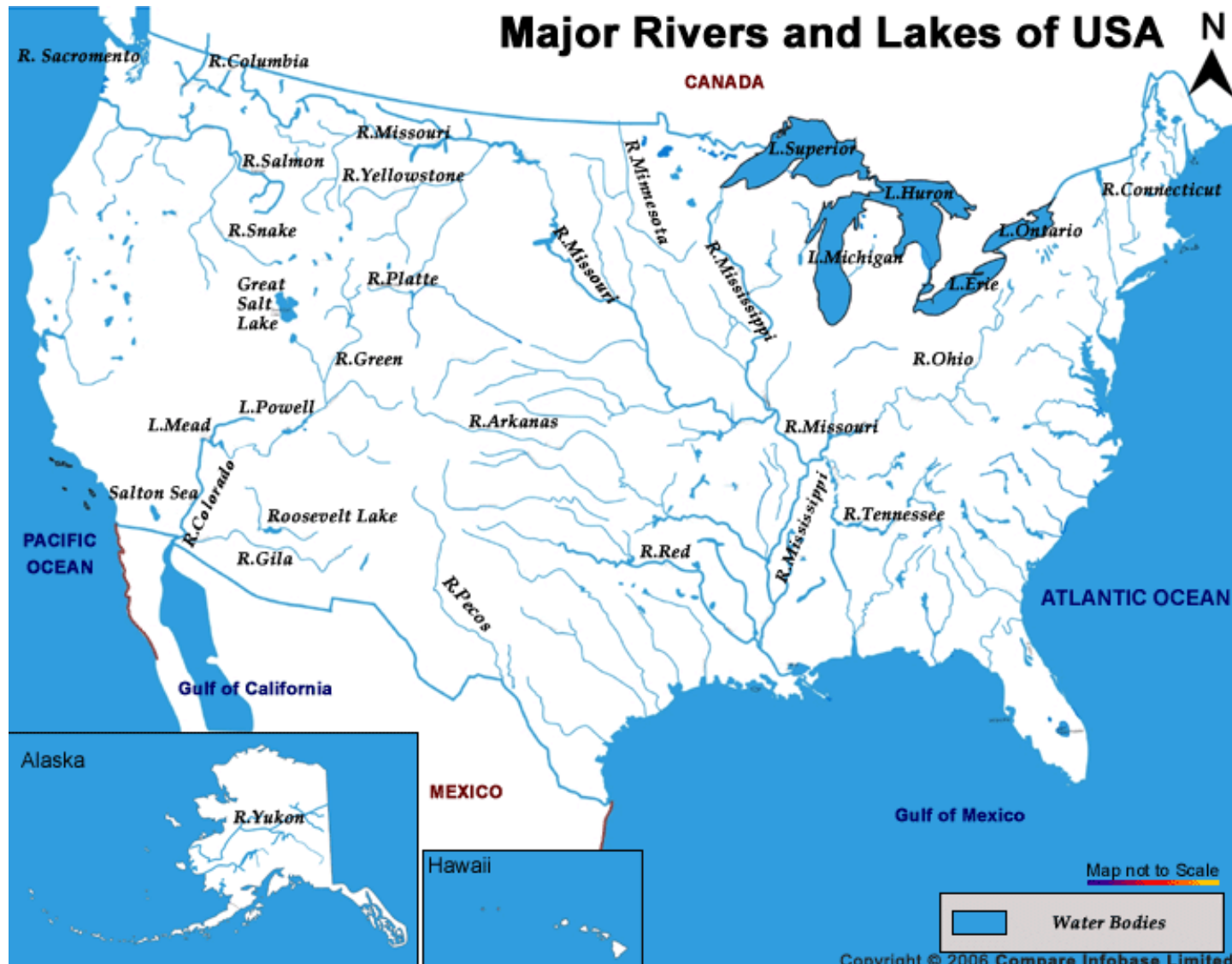
- Yukon
- Mackenzie
- Columbia
  - Snake
- Mississippi
  - Missouri
  - Ohio
  - Arkansas
- sv. Vavřinece
- Rio Grande

Řeky a jezera Kanady

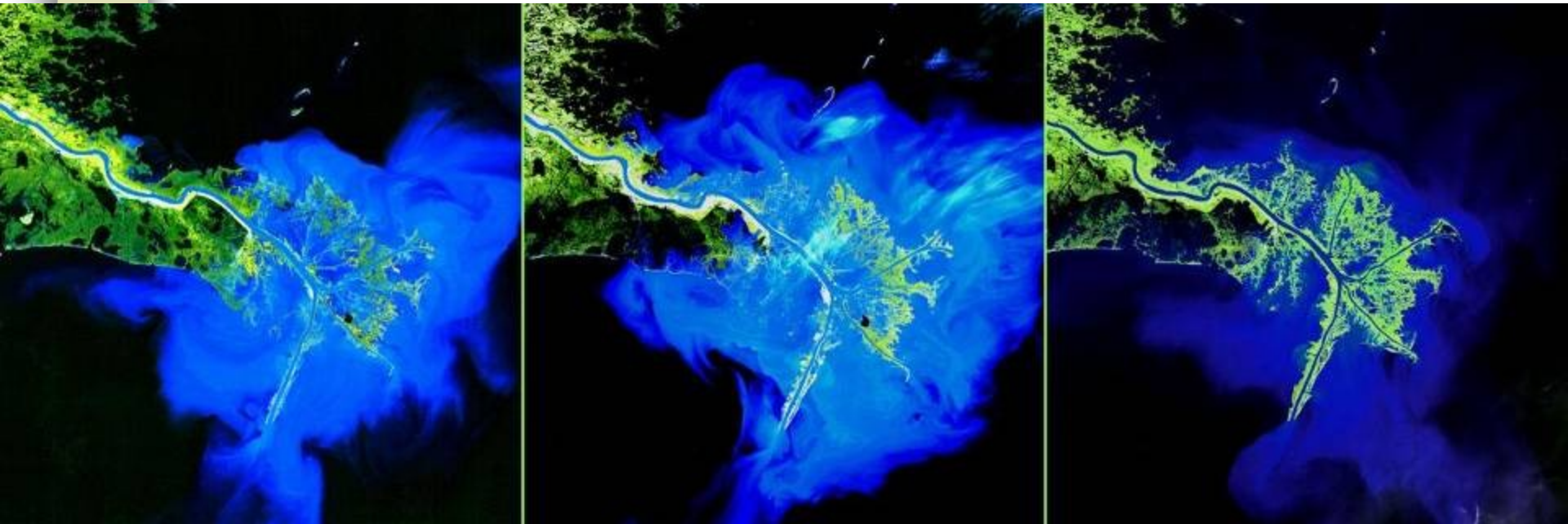

Řeky a jezera USA

Mississippi

- 3 780 km (Mississippi-Missouri 6 020 km - 3. na světě)
- Povodí 3,2 mil. km²
- pramení Z od Velkých jezer v nevelké nadmořské výšce asi 500 m (jezero Itasca)
- ústí deltou se 6 rameny (prstovitě vybíhá do oceánu)

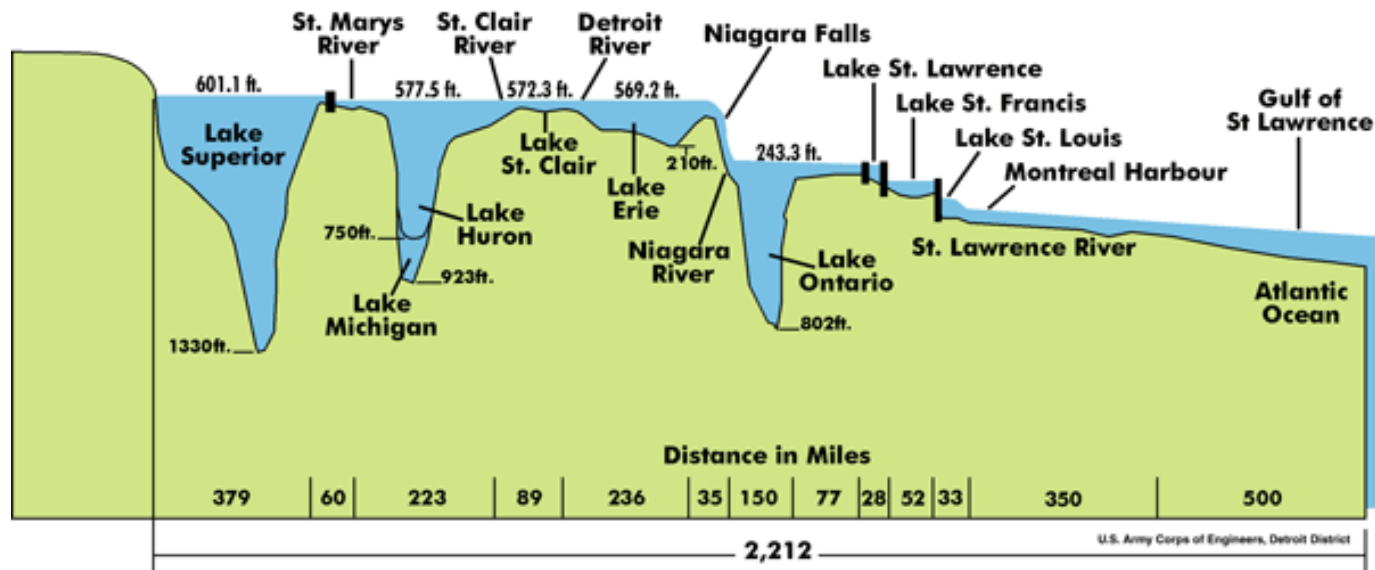
Jezera – Severní Amerika

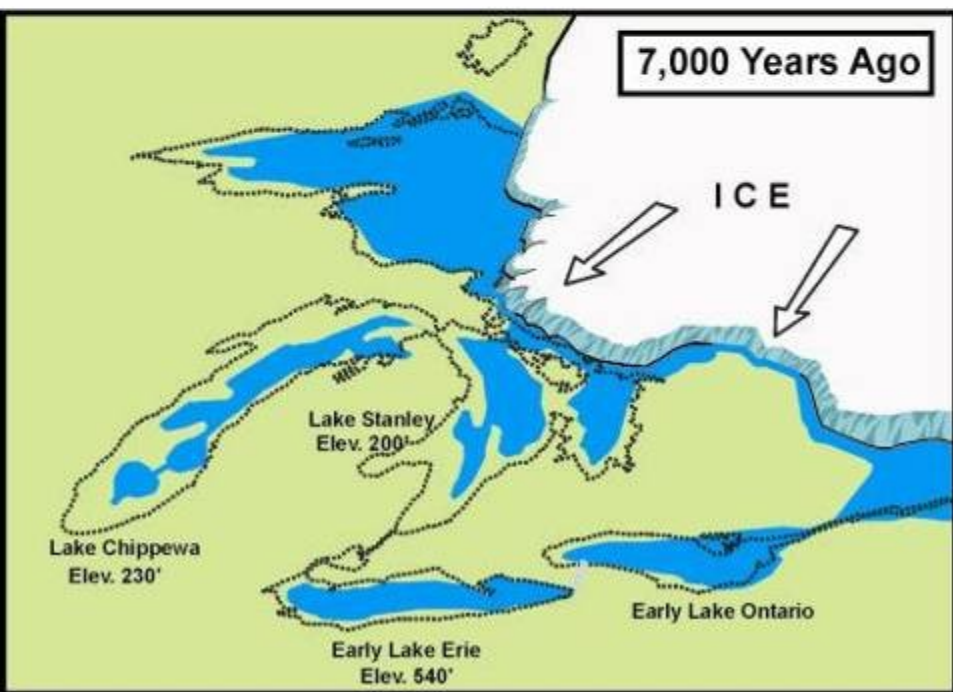
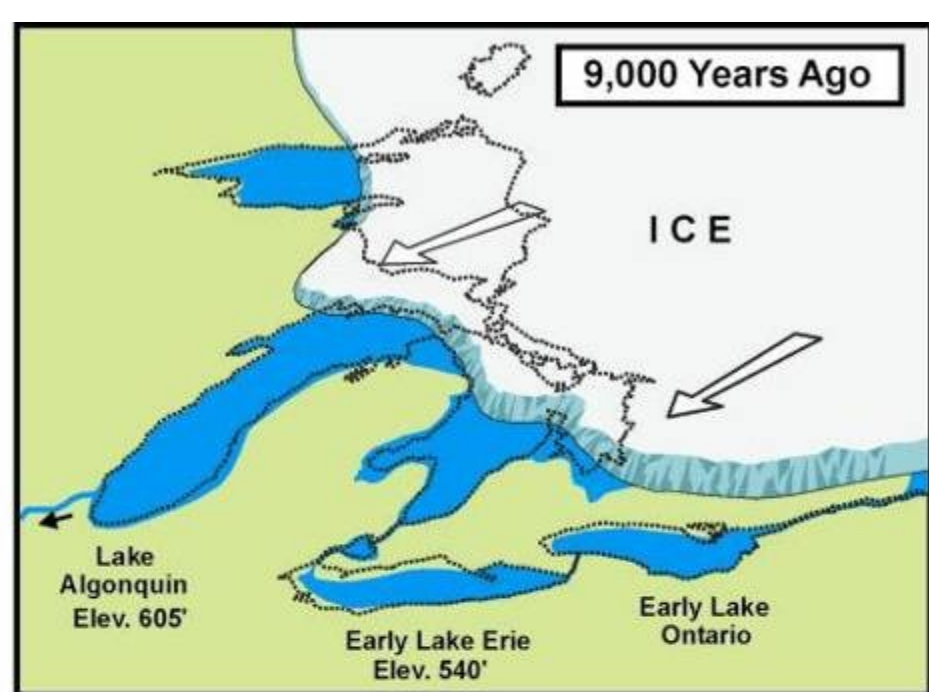
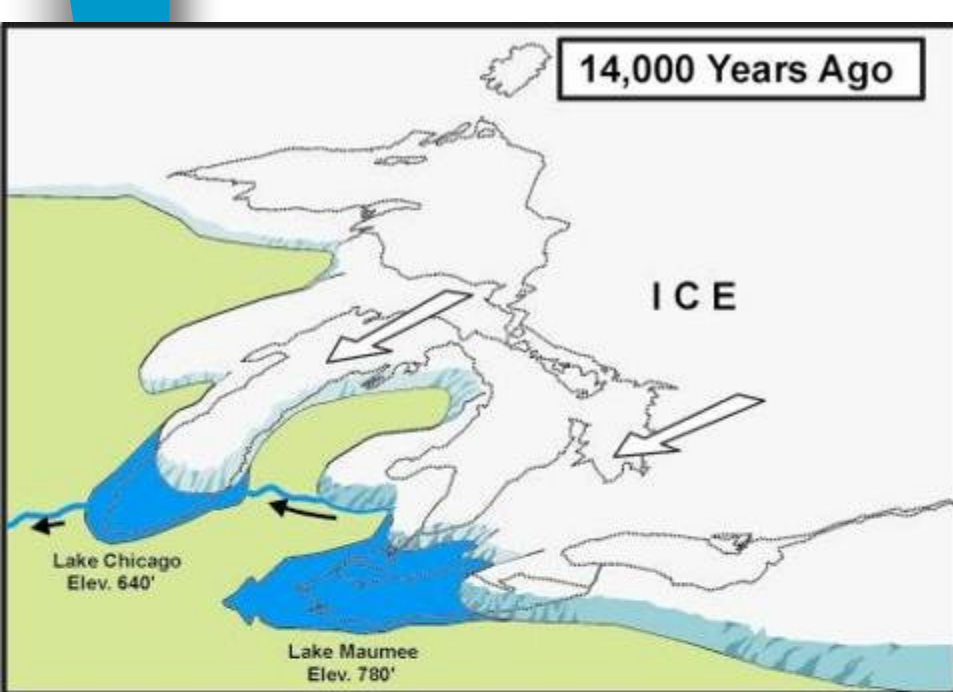
- Řada jezer ledovcového původu: **Velké medvědí jezero** (Great Bear Lake), **Velké otročí jezero** (Great Slave Lake), **Athabasca** (viz pojmy)
- **Velká jezera** (Great Lakes)
- Jezera v bezodtokových oblastech mezihorských plošin (**Velké solné jezero** (Great Salt Lake)– značně proměnlivá plocha, dnes asi 4 500 km² (1960: 2 500 km², 1985: 6 500 km²), hloubka 11 m)
- Nikaragua – jezera tektonicko-sopečného původu (**Managua**, **Nikaragua** – vznik přehrazením zálivu Tichého oceánu)

Velká jezera (Great Lakes)

- Pět jezer, dohromady největší nashromáždění sladké vody na světě
- vázána na tektonický prolom, současnou podobu dostala po posledním zalednění

Great Lakes System Profile

Velká jezera (Great Lakes)

jezero	Plocha (km ²)	nadm. výška
Hořejší (Superior)	82 414	182
Huron	59 596	176
Michigan	57 441	176
Erie	25 745	174
Ontario	19 529	75

System Velkých jezer

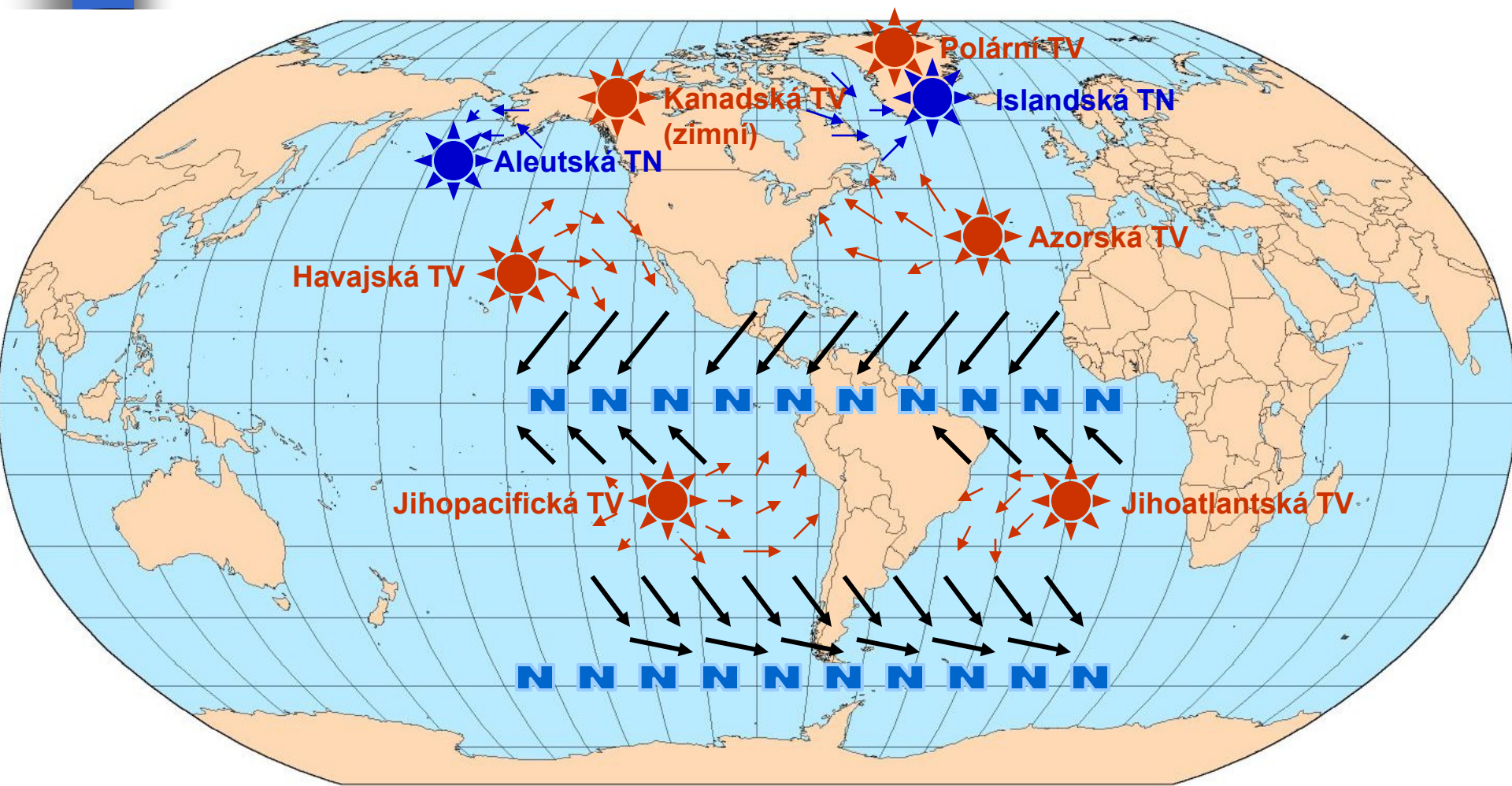
REGIONÁLNÍ GEOGRAFIE AMERIKY

Klima

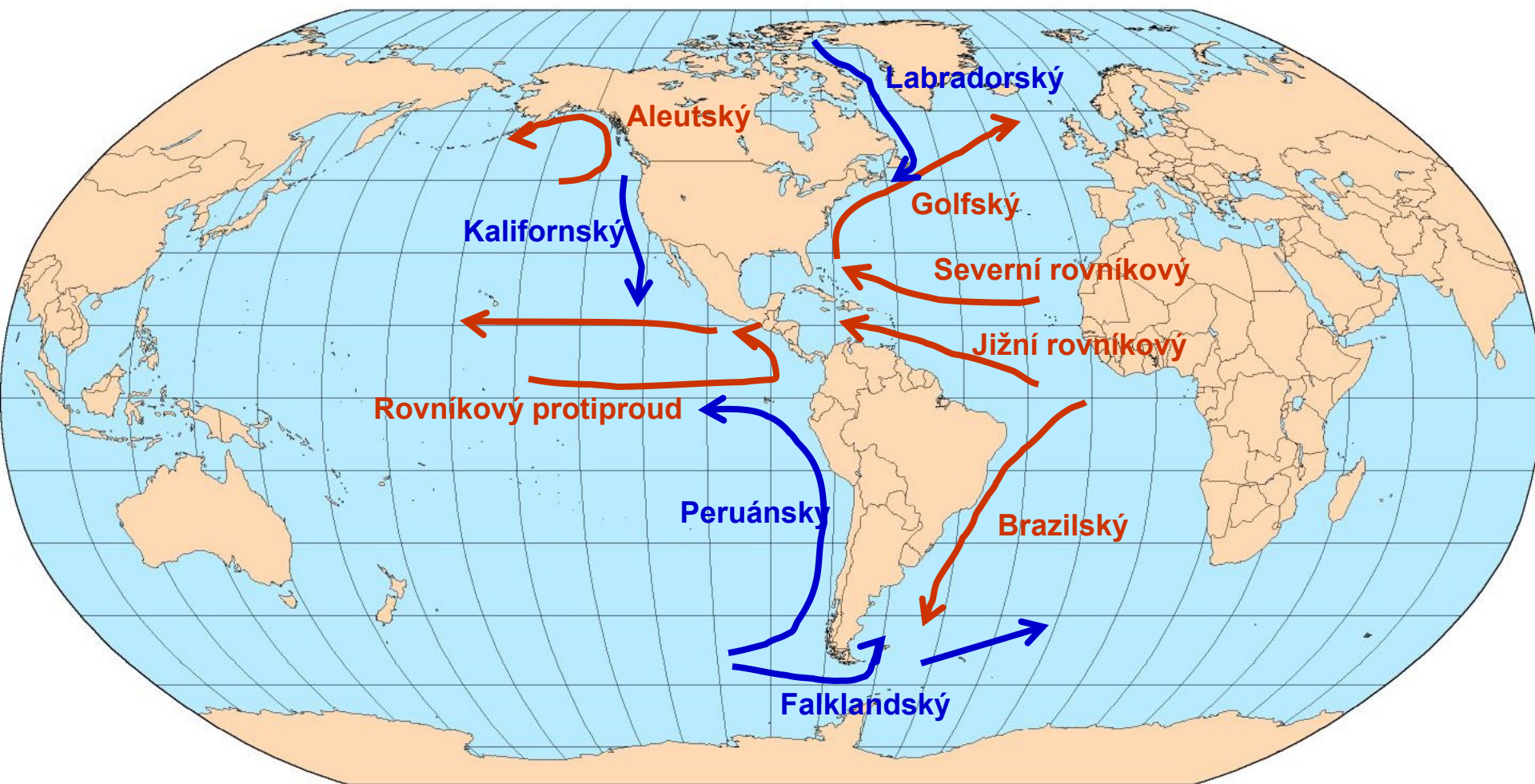
Faktory ovlivňující klima

1. poledníkový tvar horských celků - izolace
2. pronikání vzduchu ze S na J i z J na S
3. přesun vzdušných hmot z Pacifiku ve směru Z→V je velmi obtížný
4. nevýrazné vlivy Atlantského oceánu
5. cirkulační tlakové útvary: stálé → oceán, sezónní → pevnina
  1. **Kanadská tlaková výše** → střed nad Aljaškou, sezónní vliv (jen zima)
  2. **Aleutská tlaková níže** → stálá, nad oceánem
  3. **Havajská tlaková výše** , **Azorská tlaková výše** → stacionární
6. obecně: → rovník N, obratníky → V, polární kruh → N
7. posun termického rovníku → ovlivnění proudění (Coriolisova síla)
8. vznik tornád a tropických cyklón
9. blizzard, chinook

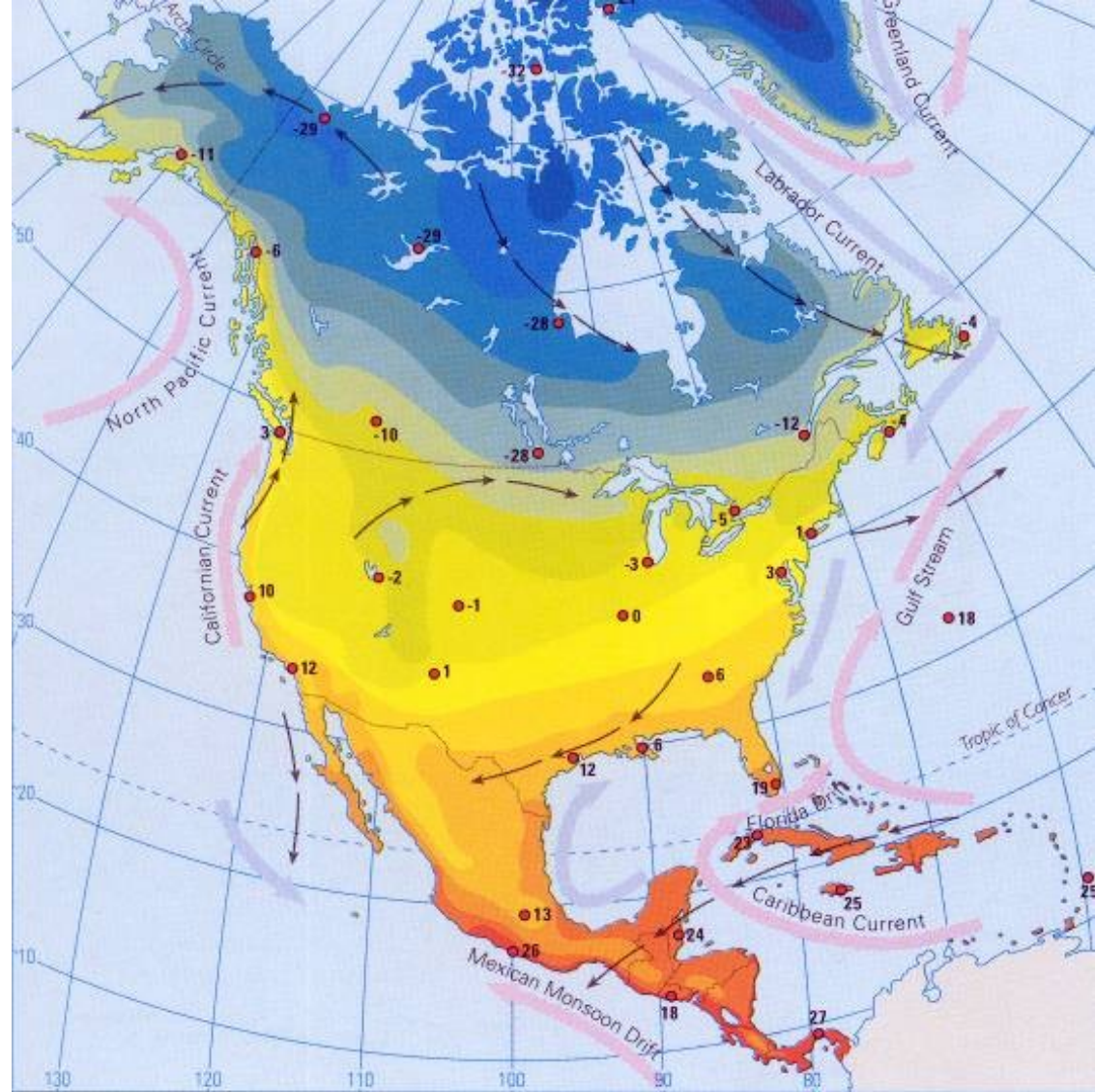

Mořské proudy

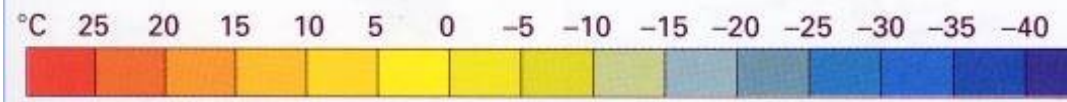

teploty
zima

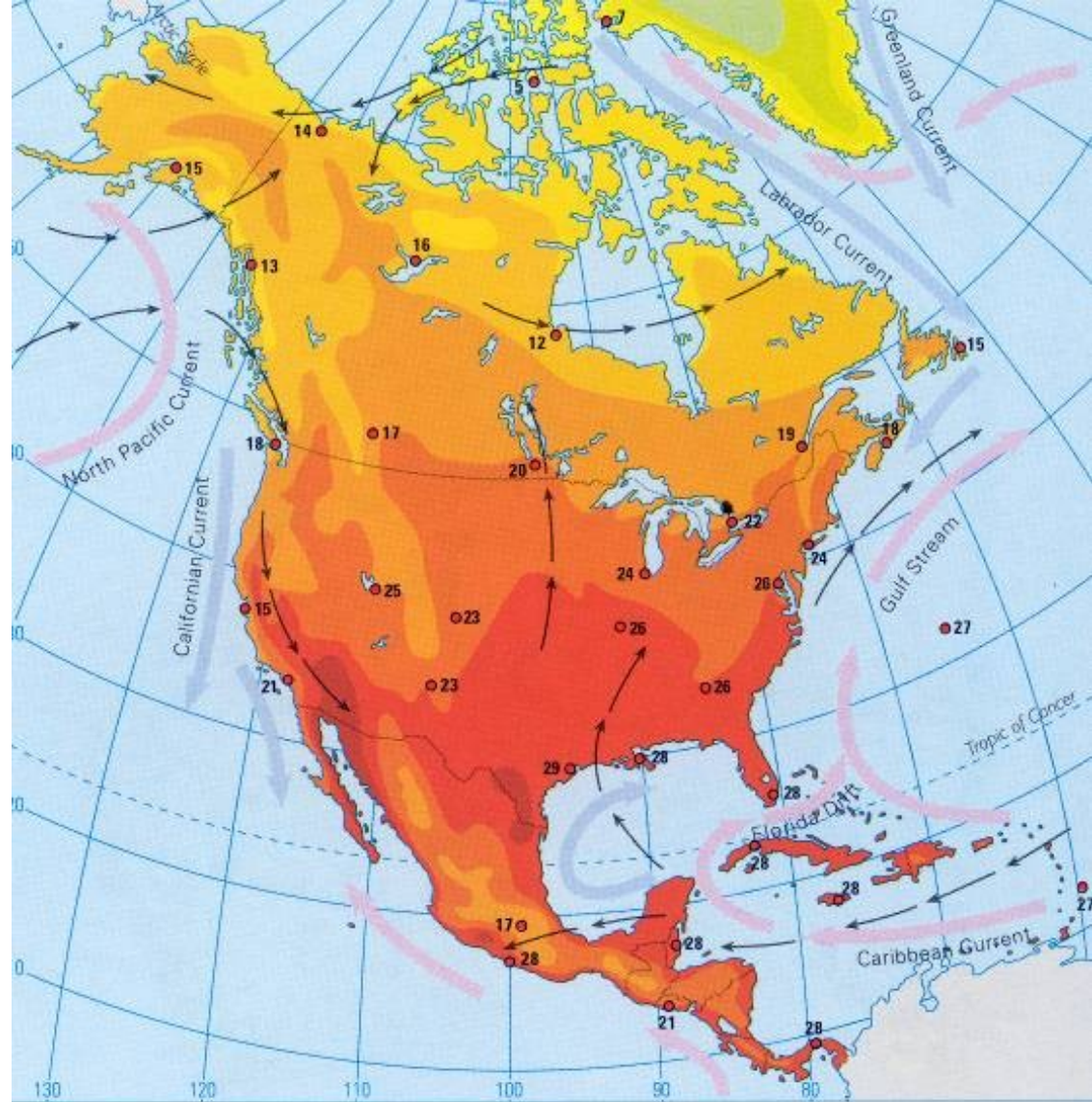
JANUARY TEMPERATURE

● 18 Average temperature

→ Warm current   → Cold current   → Prevailing winds

teploty
léto

JULY TEMPERATURE

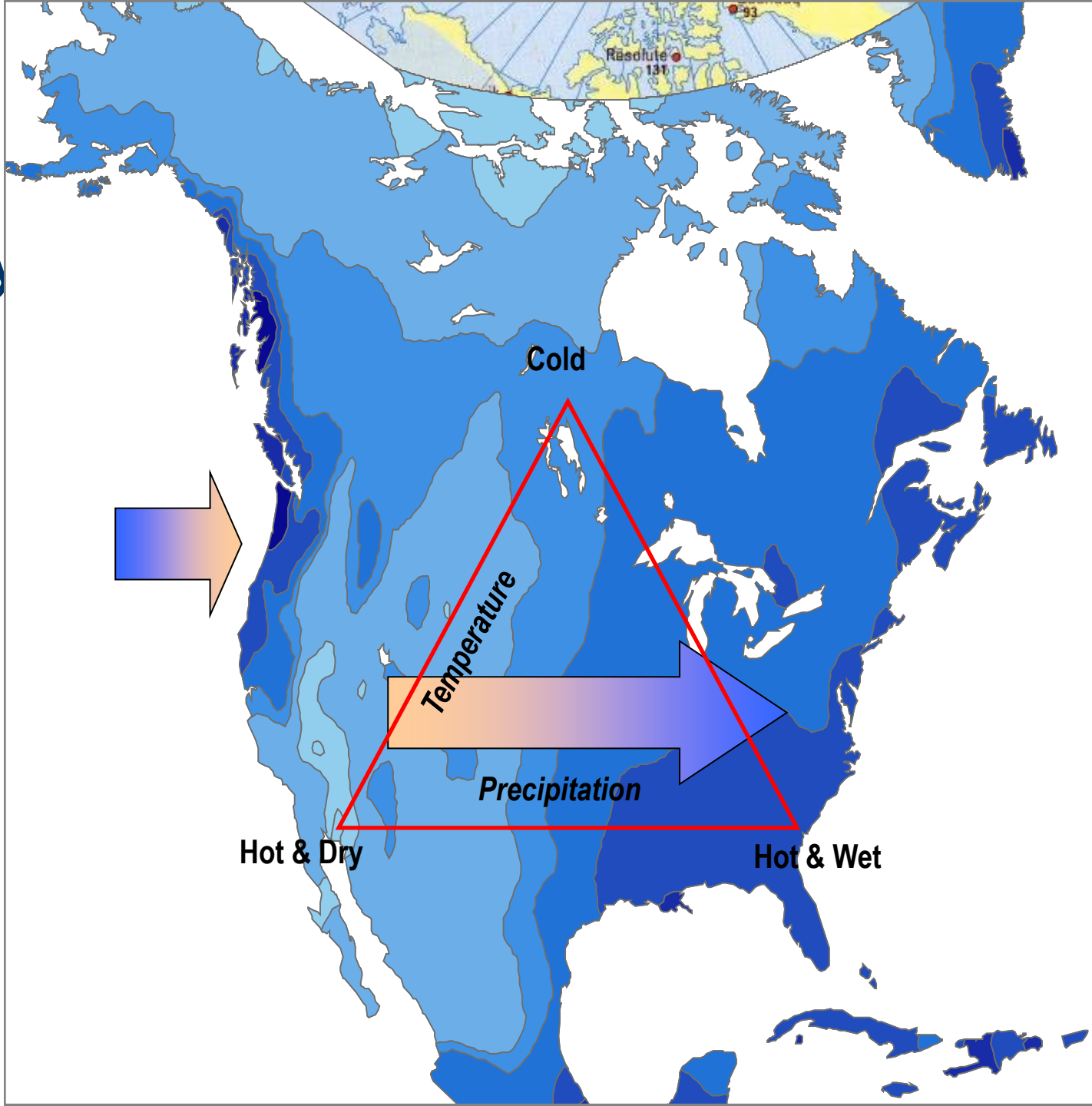
● 41 Average temperature

°C 30 25 20 15 10 5 0 -5 -10

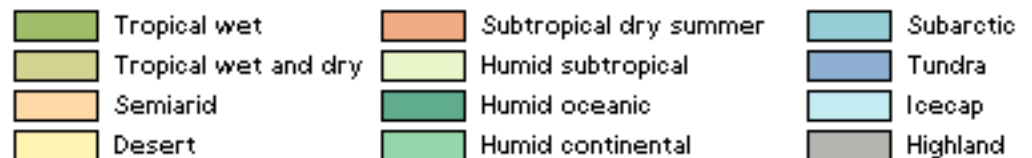
→ Warm current   → Cold current   → Prevailing winds

srážky

klimatické pásy

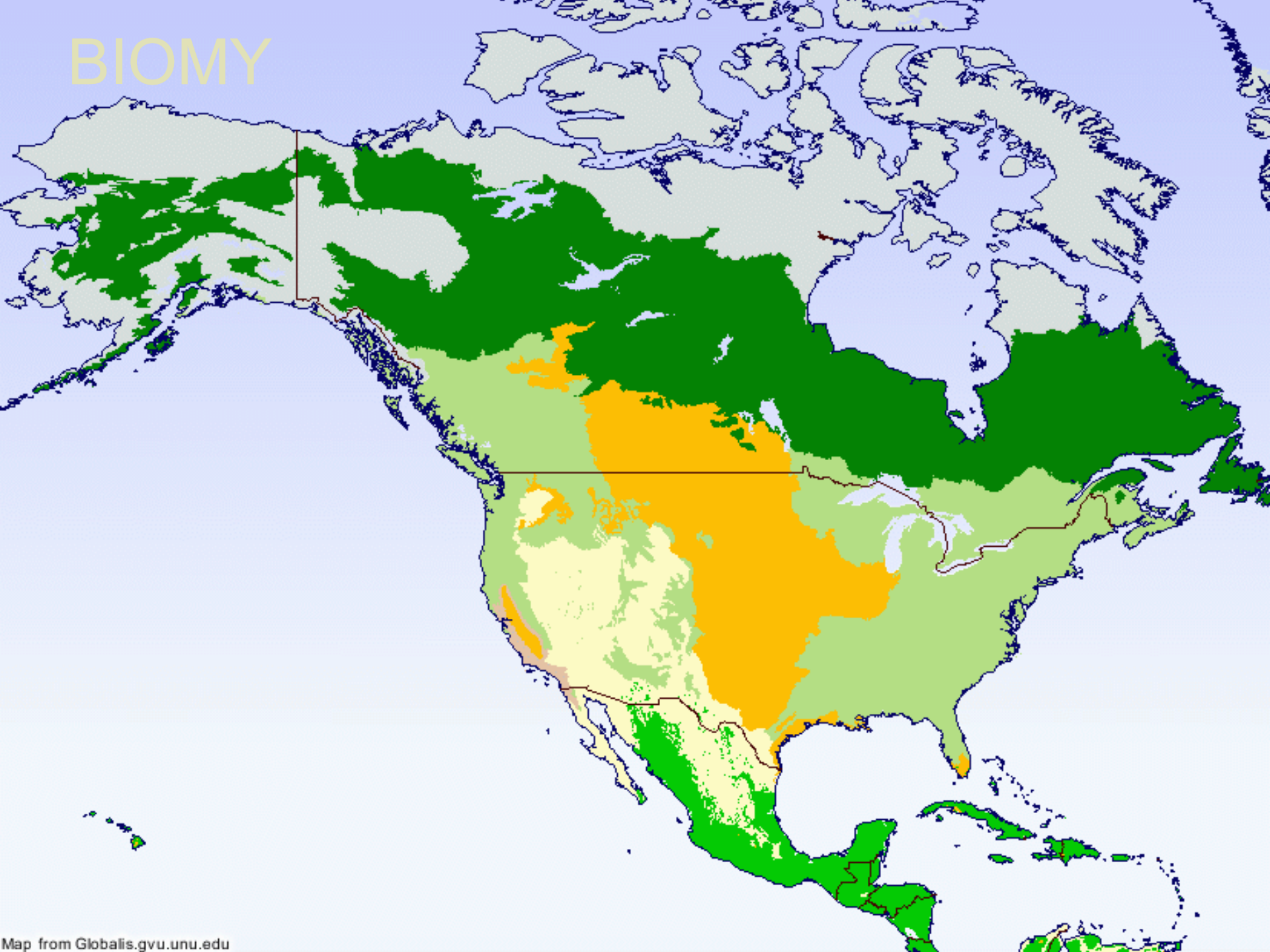
- arktický
- subarktický
- mírný
  - boreální pásmo
  - Pacifické pásmo
  - kontinentální pásmo
  - atlantské pásmo
- subtropický
  - pacifické pásmo
  - kontinentální pásmo
  - atlantské pásmo
- tropický

REGIONÁLNÍ GEOGRAFIE AMERIKY

Biogeografie

BIOMY

Národní parky

- **Yellowstone** (hlavně stát Wyoming, nejstarší na světě -1872, gejzíry, fauna, flora),
- **Yosemite** (vodopád, El Capitan - obrovský granodioritový monolit),
- **Sequoia** (Calif., největší stromy světa),
- **Death Valley** (Calif.-Nev.),
- **Crater Lake** (Oreg., vulkanické jezero v horách Mt.Mazan, 14 km šířky),
- **Monument Valley** (Ariz.-Utah, stolové hory),
- **Everglades N.P.** (Flo., největší světová subtropická bažinatá oblast),
- **Wood Buffalo N.P.** (CAN, patří mezi největší národní parky na světě - 45 tis. km²).